

بررسی تأثیر ترکیب هیئت مدیره و مدیریت سود فرصت طلبانه و واقعی بر تداوم سود

سید محمد میر محمدی شکتائی^a، سمیرا گوران اوریمی^b

^a استاد مدعو گروه مدیریت و حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، مازندران، ایران smohadammmohamadi@gmail.com
^b کارشناس ارشد حسابداری موسسه غیر انتفاعی روزبهان ساری، ایران samiragooran1366@gmail.com

نویسنده مسئول: سید محمد میر محمدی شکتائی (smohadammmohamadi@gmail.com)

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی تأثیر مدیریت سود فرصت طلبانه و واقعی، استقلال و اندازه هیئت مدیره بر تداوم سود است. جامعه آماری این تحقیق کلیه شرکتهای فعال دارای محدودیت مالی بورس اوراق بهادار تهران است و نمونه آماری بر اساس روش حذف سیستماتیک برابر با ۱۱۶ شرکت است. دوره زمانی جمع آوری اطلاعات مربوط به سالهای ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ است و اطلاعات به دست آمده با استفاده از نرم افزار ایپویز نسخه ۸ و به روش همبستگی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. بر اساس نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیلهای آماری مشخص شده است که استقلال هیئت مدیره و هر دو شکل مدیریت سود، تأثیر مثبت و معناداری بر تداوم سود دارند در حالیکه اندازه هیئت مدیره فاقد تأثیر معنادار بر تداوم سود است.

کلمات کلیدی: مدیریت سود، استقلال و اندازه هیئت مدیره، پایداری سود

۱- مقدمه

تئوری کیفیت سود اولین بار از جانب کارگزاران بورس و مشاوران مالی در سطح بازار سرمایه مطرح شد. آنها به این نتیجه رسیدند که برآورد سودهای آینده بر پایه نتایج گزارش شده و همچنین تجزیه و تحلیل صورت های مالی شرکت ها به جهت نقطه ضعفهای فراوان در سنجش اطلاعات حسابداری، مقوله دشواری است (آرایسی و همکاران، ۲۰۲۰).

تحلیلگران مالی در برآورد و تحلیل ارزش شرکت، علاوه بر کمیت سود، بلکه به کیفیت سود هم باید توجه کنند. منظور از کیفیت سود، زمینه بالقوه رشد سود و مقدار احتمال به وقع پیوستن سودهای آتی می باشد. مقدار احتمال به وقوع پیوستن سودهای آتی ا به انتظار ما از آینده شرکت، قدرت سود آوری و ضریب اطمینان نسبت به سودهای آتی بستگی دارد. در عین حال تحلیلگران مالی به جهت برآورد صحیح تر چشم انداز سود به ترکیب ویژگی های مطلوب و نامطلوب سود توجه خواهند داشت. به عنوان نمونه، شرکتی که دارای اقلام و عناصر پایدار و با دوام در صورت سود و زیان خویش است، در برابر شرکت فاقد این اقلام و عناصر، از کیفیت سود بهتر و مطلوب تری برخوردار است. همین مسئله به محققان و اندیشمندان این حوزه امکان می دهد سود آینده شرکت را با دقت برآورد بالاتری تخمین بزنند (قائمی و توجکی، ۱۳۹۲).

سود گزارش شده، از جمله اطلاعات مالی مهمی است که در هنگام تصمیم گیری از سوی افراد در نظر گرفته می شود. تحلیلگران مالی عموماً سود گزارش شده را به عنوان عامل برجسته ای در بررسی ها و قضاوتهای خود مدنظر قرار می دهند. همچنین، سرمایه گذاران برای تصمیمات سرمایه گذاری خود بر اطلاعات مالی مندرج در صورت های مالی واحدهای اقتصادی، به ویژه سود گزارش شده اتکا می کنند. آنها معتقدند سود ثابت در مقایسه با سود دارای نوسان، پرداخت سود تقسیمی بالاتری را تضمین می کند. از آنجا که نوسانهای سود به عنوان معیار مهم ریسک کلی شرکت قلمداد می شود، لذا شرکتهای دارای سود هموارتر از

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

گزارش‌ها، چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

ریسک کمتری برخوردارند. بنابراین، شرکت‌هایی که دارای سود همواری هستند، بیشتر مورد علاقه سرمایه‌گذاران بوده، از نظر آنها محل مناسبتری برای سرمایه‌گذاری محسوب می‌شوند. از طرف دیگر، مدیران ممکن است سود حسابداری را دستکاری کنند تا بیشترین منافع را به دست آورند. انگیزه اصلی آنها افزایش پاداش فعلی خود از طریق افزایش سود حسابداری است (مشکی و نوردیده، ۱۳۹۲).

یکی از هدف‌های دستکاری نمودن روند گزارش سود، تداوم سود گزارش شده است. تداوم و پایداری سود نوعی عمل از سر آگاهی است که به وسیله مدیران و با بهره‌گیری از شیوه‌ها و ابزار به خصوصی در حسابداری برای کم کردن تلاطم و نوسانات سود انجام می‌شود. به عبارت بهتر ادبیات موجود بیان می‌کند که مدیریت سود شیوه و روال مدیرانی است که از ارقام تعهدی اختیاری در حسابهای متعددی به جهت تعدیل سود پس از کسر مالیات به دلیل حصول اهداف خویش بهره می‌گیرند. در حقیقت می‌توان تصور کرد که بین مدیریت سود و تداوم و پایداری سود ارتباط برعکسی برقرار باشد (مینی و سیرگر، ۲۰۱۴). این مسئله به جهت علاقه مدیر به دستکاری سود برای دستیابی به منافع و مزایای شخصی است که ثبات درآمدهای آتی را کم می‌کند (خونگ و همکاران، ۲۰۲۲). با این وجود آنچه باعث ایجاد ابهام در موضوع می‌شود، کارکرد دو سویه مدیریت سود است. مدیریت سود عملی است که موجب می‌شود، سود گزارش شده بیشتر منعکس‌کننده خواسته‌های مدیریت باشد تا عملکرد مالی بنیادی شرکت. اسکیر (۱۹۸۹) مدیریت سود را به عنوان مداخله هدفمند در فرایند گزارشگری مالی با قصد تحصیل برخی منافع شخصی، تعریف می‌کند. این دو تعریف بر جنبه فرصت‌طلبانه مدیریت تمرکز دارند؛ یعنی، مدیریت با انگیزه‌های سودجویانه اقدام به مدیریت سود می‌کند و به طور ضمنی بیان می‌کنند که مدیریت سود موجب کاهش محتوای اطلاعاتی اعداد حسابداری خواهد شد. از سوی دیگر، برخی محققان نگاهی آگاهی‌دهنده به مدیریت سود دارند و آن را به عنوان دستکاری اعداد سود توسط مدیران تعریف می‌کنند که به واسطه آن اطلاعات خصوصی و محرمانه مدیریت در مورد عملکرد آتی شرکت به سرمایه‌گذاران منتقل می‌شود. با پذیرش این تعریف، باید انتظار داشت مدیریت سود نه تنها موجب کاهش محتوای اطلاعاتی سود نخواهد شد، بلکه این عمل، سرمایه‌گذاران را در تفسیر بهتر ارقام گزارش شده یاری می‌رساند. به هر حال، فرصت‌طلبانه بودن مدیریت سود در ادبیات تحقیق از مقبولیت بیشتری برخوردار است (هوانگ و همکاران، ۲۰۱۸).

از سویی مشخص است که در واکاوی اثرگذاری مولفه‌های تأثیرگذار بر تداوم سود، از تأثیر مدیران و ویژگی‌های آنها نمی‌توان به سادگی عبور کرد. مدیرانی با توانایی‌های مختلف، دیدگاه‌ها، سیاست‌ها و رویکردهای گوناگونی نسبت به مدیریت سود و تداوم آن خواهند داشت. به عنوان نمونه، تعداد بالاتر اعضای مدیران در هیئت مدیره، منتج به حصول نظرات و ایده‌های بیشتر و در نتیجه تضارب آرا می‌گردد. هیئت مدیره بزرگتر، امکان تبادل ایده‌ها و نظرات بیشتری را ایجاد کرده و در عین حال باعث کنترل تکروی‌های خواهد شد (پرناماساری، ۲۰۱۹). با این توضیحات و با توجه به ادبیات موضوع و خلاهای موجود، مسئله اصلی این پژوهش این است که مدیریت سود فرصت‌طلبانه و واقعی و ضمناً ویژگی‌های هیئت مدیره چه تأثیری بر تداوم سود در شرکت‌های فعال در بورس اوراق بهادار تهران خواهند داشت؟

۲- مبانی نظری تحقیق:

مفهوم مدیریت سود

«مدیریت سود یعنی فرایند انجام گام‌های عمدی در چارچوب اصول پذیرفته شده حسابداری که مدیران را قادر می‌سازد تا سود گزارش شده را به سطح مطلوب خودشان برسانند» (دیویدسون، استیکنی و ویل، ۱۹۸۷ اشاره شده در شیپر، ۱۹۸۹). در واقع می‌توان گفت، مدیریت سود مداخله‌ی هدفمند در فرایند گزارشگری مالی برون سازمانی به منظور کسب بعضی منافع شخصی است (شیپر، ۱۹۸۹).

تفاوت‌های اساسی بین مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی اختیاری و مبتنی بر فعالیت‌های واقعی

مهم‌ترین تفاوت بین مدیریت سود واقعی و مدیریت مبتنی بر ارقام تعهدی در زمان‌بندی مدیریت سود است. اغلب، مدیریت سود واقعی در طول دوره حسابداری صورت می‌گیرد در حالی که مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی در پایان دوره مالی و قبل از مدیریت سود تعهدی در پایان دوره‌اند که این شیوه این ریسک را در بردارد که، مقدار سودی که برای دستکاری مورد نیاز است بزرگتر از ارقام تعهدی اختیاری موجود باشد، زیرا اختیار موجود در رابطه با ارقام تعهدی توسط اصول پذیرفته شده حسابداری محدود شده است (بارتون و سیمکو، ۲۰۰۲). رویدادهای اقتصادی اساسی یک شرکت، توانایی مدیریت را برای گزارش سود مبتنی بر ارقام حسابداری با محدودیت مواجه می‌سازد. در نتیجه اگر از ارقام حسابداری در پایان سال استفاده شود ممکن است از اهداف مرتبط با سود محقق نشود. این ملاحظات مدیریت ارقام تعهدی را با محدودیت مواجه می‌سازد. در مقایسه دستکاری فعالیت‌های واقعی کمتر در معرض این محدودیت قرار می‌گیرند. مزیت

دیگر تغییر فعالیت‌های واقعی در جهت دستکاری سود اسن است که حسابرسبان و قانون‌گذاران کمتر متوجه چنین رفتاری می‌شود(یو، ۲۰۰۸). از تفاوت‌های این دو شکل مدیریت سود می‌توان به این موضع اشاره کرد که مدیریت سود اقلام تعهدی در سال وقوع، نسبتاً مشخص است اما دستکاری فعالیت‌های واقعی به آسانی قابل تشخیص نیست.

پایداری سود

سود به عنوان عامل مهمی در تعیین سنجش عملکرد بنگاه‌ها در نظر گرفته می‌شود. اکثر محققان تصمیمات سرمایه‌گذاری را بر اساس اطلاعات مربوط به سود شروع می‌کنند. گزارش مالی که متشکل است از سودهای حسابداری می‌باشد، به عنوان منبع اطلاعات ارزشمند برای تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران در نظر گرفته می‌شود. انتظار می‌رود که سودها پایدار باشند، چرا که پایداری سودها برای سرمایه‌گذاران جهت پیش‌بینی سودهای آینده مفید می‌باشد (یاو و همکاران، ۲۰۱۸).

حاکمیت شرکتی؛ هیئت مدیره

شرکت‌ها در بیشتر کشورها هیئت مدیره دارند. هیئت مدیره به ویژه مسئول حفظ منافع سهامداران است و اساساً برای استخدام، اخراج، نظارت و پاداش دادن به مدیریت به وجود می‌آید، که همگی در جهت حداکثر کردن ارزش برای سهامداران است. هیئت مدیره می‌تواند شامل افراد درون سازمانی باشد که در بعضی موارد آن‌ها یا هواداران‌شان اکثریت هیئت مدیره را تشکیل می‌دهند. افزون بر این، غیرعادی نیست که مدیر عامل رئیس هیئت مدیره باشد. سرانجام، ماهیت فرآیند انتخاب اعضای هیئت مدیره به گونه‌ای است که اغلب مدیران دست قدرتمندی در تعیین اعضای بعدی آن دارند (حسینی، ۱۳۸۶).

هیئت‌مدیره به‌عنوان بخش عمده‌ای از حاکمیت شرکتی، مهم‌ترین عامل در کنترل و نظارت بر مدیریت شرکت و محافظت از منافع سهامداران قلمداد می‌شود. هیئت‌مدیره برای نظارت بر مدیریت و مشارکت در تصمیم‌گیری، نیازمند مهارت‌های متنوع از قبیل حسابداری، بانک‌داری، قانون و همچنین ویژگی‌های خاصی از قبیل استقلال، اندازه و غیره می‌باشد که در ادامه به آن اشاره می‌شود. شواهد تجربی نشان می‌دهد که هیچ‌گونه اتفاق نظری در مورد اندازه بهینه هیئت‌مدیره وجود ندارد.

ویژگی‌ها و ترکیب هیئت مدیره

الف) تعداد جلسات

یکی دیگر از ویژگی‌های هیئت‌مدیره که می‌تواند بر استراتژی مالیاتی موثر باشد، جلسات هیئت‌مدیره می‌باشد. اگر هیئت‌مدیره بتواند حد معقولی را در برگزاری جلسات هیئت‌مدیره تعیین کند، بسته به محیط و شرایط شرکت، می‌تواند منافع اقتصادی را باتوجه به تئوری نمایندگی در آینده کسب نماید(بحری ثالث و همکاران، ۱۳۹۲).

ب) اندازه

این منطقی است که فرض کنیم که در یک هیئت‌مدیره بزرگتر امکان استراتژی مالیاتی جسورانه شرکت افزایش یابد. گودستین و همکاران (۱۹۹۴)، دریافته‌اند که هیئت‌مدیره‌های کوچکتر بین ۴ الی ۶ عضو می‌توانند موثرتر باشند، زیرا به واسطه کوچک‌بودن، قادرند تصمیمات راهبردی به موقع‌تری اتخاذ نمایند. تعداد اعضای هیئت‌مدیره باید محدود باشد تا امکان بحث و تبادل نظر در خصوص مسائل و مشکلات شرکت مهیا گردد. هیئت‌مدیره‌های بزرگتر از قدرت کمتری برخوردارند. در این‌گونه هیئت‌مدیره‌ها، توافق و اجماع در مورد یک موضوع خاص بسیار دشوار است(گرین، ۲۰۰۵).

ج) استقلال هیئت مدیره

اثربخشی تفکیک تصمیم‌گیری توسط مدیریت و کنترل توسط هیئت‌مدیره از آن‌جا نشأت می‌گیرد که مدیران غیرموظف به دلیل منافع‌شان حاضر به تبانی با مدیران اجرایی نمی‌باشند. از آن‌جا که مدیران غیرموظف اکثراً در سایر شرکت‌ها دارای سمت‌های اجرایی مدیریت با تصمیم‌گیری می‌باشند انگیزه بالایی برای کسب شهرت به عنوان تخصص امر تصمیم‌گیری و برخورداری از فرصت‌های شغلی بهتر در آینده دارند. عدم هم‌سویی انگیزه مدیران برای استفاده از ثروت مدیران غیرموظف برای کسب شهرت باعث بهبود نظارت بر مدیریت شرکت شده و کاهش هزینه‌های نمایندگی را در پی خواهد داشت(فاما و جنسن، ۱۹۸۳).

د) دانش

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

از دیگر مولفه‌های تأثیرگذار بر استراتژی مالیاتی جسورانه دانش هیئت‌مدیره می‌باشد. نتایج تحقیق (اریکسون و همکاران، ۲۰۰۵)، حاکی از آن است که هیئت‌مدیره دارای دانش مالی و حسابداری، نظارت کارتری بر مدیریت شرکت دارد و باعث افزایش شاخص توبین می‌شود. از Q ارزش شرکت، براساس شاخص طرفی می‌توان گفت دانش ضعیف هیئت‌مدیره می‌تواند باعث شود زیان‌های زیادی به شرکت وارد گردد.

ه) تغییر اعضا

تغییر هیئت‌مدیره شامل هرگونه جابجایی در هیئت‌مدیره اعم از جابجایی یک و یا بیشتر از اعضای هیئت‌مدیره سال گذشته با یک فرد جدید یا بیشتر در سال جاری که قبلاً در هیئت‌مدیره شرکت نبوده است، می‌گردد (لاین و پیت، ۱۹۷۸). انتظار می‌رود این تغییر نیز رابطه معناداری با عملکرد شرکت داشته باشد.

و) استقلال رئیس هیئت‌مدیره از مدیرعامل

در گزارش کادبری (۱۹۹۲) توصیه شده است که بین اعضای هیئت‌مدیره، باید توازن قوا وجود داشته باشد تا هیچ‌کس قادر به کنترل بی‌قید و شرط فرآیند تصمیم‌گیری در شرکت نباشد. افزون بر این، تقسیم مسئولیت‌ها در سطح عالی شرکت، باید به روشنی مشخص شده باشد، تا از توازن قوا و حدود اختیارات اعضای هیئت‌مدیره، اطمینان کافی حاصل شود. در گزارش مزبور قید شده است که اگر سمت‌های ریاست هیئت‌مدیره و مدیریت عامل بر عهده دو شخص مجزا نباشد، آن‌گاه یکی از اعضای ارشد هیئت‌مدیره باید اعلام کند که شخص مستقل کیست. نبود مدیر عامل شرکت در سمت ریاست هیئت‌مدیره نقش مهمی در اثربخشی عملکرد هیئت‌مدیره ایفا می‌کند.

پیشینه تحقیق

تحقیقات خارجی

گانی (۲۰۱۰)، در پژوهش خود به این نتیجه رسید که شرکت‌ها اغلب درگیر مدیریت سود از طریق دستکاری فعالیت‌های واقعی هستند. نتایج بررسی وی نشان داد که کاهش هزینه‌های تحقیق و توسعه، و تولید بیش از اندازه سودی که در نتیجه دستکاری فعالیت‌های واقعی کسب شده است، رابطه مثبت دارد. همچنین سودی که از طریق مدیریت سود واقعی ایجاد شده، ارتباط منفی با عملکرد آتی شرکت دارد.

چیمین (۲۰۱۱)، در مطالعه خود به این نتیجه رسید که شرکت‌ها در سه ماه پایان سال، از طریق دستکاری فعالیت‌های واقعی نظیر کاهش قیمت به منظور تسریع موقت فروش، اقدام به برآورده ساختن اهداف سود می‌نمایند. همچنین، شرکت‌ها در موقعیت‌های رقابتی نسبت به انگیزه‌های مدیریت سود، عکس‌العمل بیشتری نشان می‌دهند.

کارمن و همکاران (۲۰۱۷)، در مطالعه ای با بررسی اطلاعات ۸۲۶ شرکت مربوط به کشورهای آرژانتین، برزیل و شیلی در طی سالهای ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۱، به این نتیجه رسیدند که شرکتهایی با مالکیت خانوادگی نسبت به شرکتهای غیرخانوادگی، نسبت به اجرا و افشای سازوکارهای حاکمیتی شرکتی اهتمام بیشتری دارند. البته ویژگیهای هیئت‌مدیره تأثیر تعدیلگری بر این رابطه ایفا نمی‌کند.

کوهن و زاروین (۲۰۱۷)، با بررسی هر دو نوع مدیریت سود دریافته‌اند که مدیران در زمان عرضه فصلی سهام، اغلب درگیر مدیریت سود واقعی هستند و کاهش عملکرد در زمان عرضه فصلی سهام بیشتر در نتیجه مدیریت سود از طریق فعالیت‌های واقعی است تا مدیریت سود از طریق اقدام تعهدی، زیرا دستکاری فعالیت‌های واقعی پیامدهای اقتصادی واقعی به همراه دارد.

تی (۲۰۲۰) تحقیقی با عنوان «ارتباطات سیاسی، پایداری سود: شواهدی از تأثیر مالکان نهادی در مالزی»، انجام داده است. وی در این مطالعه با استفاده از داده‌ها و اطلاعات شرکتهای فعال در بازار سرمایه مالزی در خلال سالهای ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵ روابط مورد نظر تحقیق خود را تجزیه و تحلیل نموده است. بر اساس نتایج به دست آمده از مطالعه وی، شرکتهای دارای ارتباطات سیاسی، نسبت به شرکتهای دیگر درگیر فعالیت‌های هموارسازی بیشتری هستند. علاوه بر این هموارسازی سود در شرکتهایی با ارتباطات سیاسی بالا، توسط سرمایه‌گذاران نهادی نیز تشویق می‌شود. زیرا این امر به عنوان تلاشی برای انتقال پنهان اطلاعات خصوصی به سهامداران بزرگ تلقی می‌شود.

خوانگ و همکاران (۲۰۲۲)، تحقیقی به منظور بررسی تأثیر مدیریت سود و ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر پایداری سود انجام دادند. آنها تحقیقات کمی را با استفاده از رگرسیون GMM بر روی نمونه‌ای از ۲۲۸ کسب‌وکار فهرست‌شده در بازار سهام ویتنام از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ انجام دادند. یافته‌های آنها نشان

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

می‌دهد که مدیریت سود تعهدی (AEM) با ارتباط منفی با پایدارسازی سود دارد، اما مدیریت سود واقعی (REM) با یک ارتباط مختلط با پایدارسازی سود همراه است. علاوه بر این، داده‌ها نشان می‌دهد که هیئت مدیره (BODS) نقش مهمی در پایدارسازی سود ایفا می‌کند.

تحقیقات داخلی

کریمی، داوری نژاد مقدم و تحریری (۱۳۹۰)، نیز رابطه میان مدیریت سود واقعی و مدیریت سود حسابداری را به منظور هموارسازی سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار دادند. نتایج تحقیق آنها حاکی از آن بود که تصمیمات دستکاری فعالیت‌های واقعی و اقلام تعهدی به طور همزمان اتخاذ می‌شود و این دو راهکار به طور مکمل مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این تحقیق جریان‌های نقدی عملیاتی غیرعادی به عنوان نماینده مدیریت سود واقعی تعیین گردیده و مدیریت سود تعهدی با استفاده از مدل جونز اندازه‌گیری شده است. نتایج تحقیق نمایانگر رابطه منفی سود غیرمنتظره قبل از دستکاری سود با دو متغیر دستکاری اقلام تعهدی و دستکاری اقلام واقعی بود.

مشکی و نوردیده (۱۳۹۲)، نیز تاثیر مدیریت سود را بر پایدارسازی سود بررسی کردند. به زعم محققان مدیریت در راستای دستیابی به سود مستمر و پایدار، سعی می‌کند نوسان‌های دوره ای سود را حذف نموده، اقدام به برنامه ریزی سود با یک نرخ رشد ثابت نماید. این موضوع سبب به این می‌شود که دور نمای آبی شرکت، مطلوب به نظر آمده، عملکرد آن قابل قبول ارزیابی شود. هدف این تحقیق، بررسی آثار هموارسازی سود بر پایداری و ثبات سود شرکت هاست. در این تحقیق اطلاعات مربوط به ۹۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طول سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۹ گردآوری و با استفاده از روش داده‌های تلفیقی ایستا تجزیه و تحلیل آماری شده است. برای تعیین سطح هموارسازی سود شرکت‌ها، از روش برآورد اقلام تعهدی اختیاری با استفاده از مدل تعدیل شده جونز (۱۹۹۱) استفاده شده و پایدارسازی سود شرکت‌ها نیز از طریق الگوی رگرسیونی دچو و دیچو (۲۰۰۲) اندازه‌گیری شده است. نتایج حاکی از این است که پایدارسازی سود شرکت‌های هموارساز بیش از پایدارسازی سود شرکت‌های غیرهموارساز است. از طرفی، آزمون‌ها نشان می‌دهد شرکت‌هایی که اقدام به هموارسازی سود نموده‌اند، در مقایسه با سایر شرکت‌ها، سود سهم پایدارتری در آینده اعلام نموده‌اند.

فتاحی نافچی و دهکردی (۱۳۹۸)، در پژوهشی به بررسی تاثیر کیفیت حسابرسی بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و مدیریت سود واقعی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. بدین منظور نمونه‌ای متشکل از ۱۱۸ شرکت پذیرفته شده در بورس در بازه زمانی ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۵ مورد بررسی قرار گرفت. برای اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی از چهار ویژگی دوره تصدی حسابرسان، اندازه موسسه حسابرسی، تخصص حسابرسان در صنعت و استقلال حسابرسان استفاده شده است و جهت محاسبه مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی از مدل جونز تعدیل شده و همچنین برای محاسبه مدیریت سود واقعی از سه مولفه جریان نقد عملیاتی غیرعادی، هزینه تولید غیرعادی و کاهش هزینه‌های اختیاری نیز استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهد که با افزایش کیفیت حسابرسی، مدیریت سود روند کاهشی دارد و استقلال حسابرسان و اندازه موسسه حسابرسی در مقایسه با دیگر مولفه‌های اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی، تاثیرگذارتر و دارای ارتباط منفی و معناداری به ترتیب با مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و مدیریت سود واقعی می‌باشند.

پژوهش حاضر از لحاظ هدف جزء پژوهش‌های کاربردی و با استفاده از رویکرد پس رویدادی است و از نظر روش پژوهش، در زمره پژوهش‌های توصیفی جای می‌گیرد. نتایج تحقیق با استفاده از مدل اثرات تصادفی نشان می‌دهد که مدیریت سود بر پایدارسازی سود تاثیر دارد. همچنین، مدیریت سود بر کیفیت افشا تاثیر دارد.

اهداف تحقیق

- ۱- تبیین تاثیرگذاری مدیریت سود فرصت طلبانه بر تداوم سود در شرکتهای فعال در بورس تهران
- ۲- تبیین تاثیرگذاری مدیریت سود واقعی بر تداوم سود در شرکتهای فعال در بورس تهران
- ۳- تبیین تاثیرگذاری اندازه هیئت مدیره بر تداوم سود در شرکتهای فعال در بورس تهران
- ۴- تبیین تاثیرگذاری استقلال هیئت مدیره بر تداوم سود در شرکتهای فعال در بورس تهران

۳-فرضیه تحقیق

فرضیه اول: مدیریت سود فرصت طلبانه بر تداوم سود شرکتهای فعال در بورس تهران تاثیر معناداری دارد.

فرضیه دوم: مدیریت سود واقعی بر تداوم سود شرکتهای فعال در بورس تهران تاثیر معناداری دارد.

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه تخصصی مدیریت صنعتی

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCI-conf.ir

فرضیه سوم: اندازه هیئت مدیره بر تداوم سود شرکتهای فعال در بورس تهران تاثیر معناداری دارد.
فرضیه چهارم: استقلال هیئت مدیره بر تداوم سود شرکتهای فعال در بورس تهران تاثیر معناداری دارد.

۴- روش تحقیق

این پژوهش از نوع همبستگی و پس رویدادی با بهره گیری از داده های گذشته، است. در مواردی که تبیین رابطه بین یک شاخص ملاک با یک یا چند شاخص پیش بین مورد توجه باشد، هدف پژوهشگر آن است که بر پایه این رابطه و با بهره گیری از دیتاهای ثبت شده، ضرایب متغیرهای پیش بین را تخمین زده و با ارائه مدل اقدام به پیش بینی نماید. علاوه بر این، این پژوهش به لحاظ شیوه اجرا از نوع همبستگی است. در پژوهش همبستگی، هدف غائی محقق این است که تعیین گردد آیا ارتباطی بین دو یا چند شاخص عددی وجود دارد و چنانچه این ارتباط موجود است، مقدار و شدت آن چه میزان است؟ سرانجام اینکه پژوهش حاضر از جهت هدف، از نوع پژوهش های کاربردی محسوب می شود.

قلمرو موضوعی

قلمرو موضوعی تحقیق حاضر حیطه حسابداری و مالی است.

قلمرو زمانی

داده های مربوط به این تحقیق مربوط به سال های ۱۳۹۶ الی ۱۴۰۰ باشد.

قلمرو مکانی

قلمرو مکانی این تحقیق شامل شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده که نمونه آماری به روش غربالگری با اعمال شرایط زیر به دست می آید:

- اطلاعات مالی شرکت های مورد آزمون در دوره زمانی پژوهش در دسترس باشد.
- شرکت ها از ابتدای سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ در بورس اوراق بهادار تهران فعال باشد.
- شرکت ها در فاصله زمانی تحقیق تغییر دوره مالی نداده و سال مالی آنها منتهی به ۲۹ اسفند باشد.
- جزء موسسه های مالی، سرمایه گذاری و بانک ها نباشد.
- عدم وقفه معاملاتی بیش از ۳ ماه

با توجه به مطالب فوق، جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه شرکت های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ بوده که جامعه مورد بررسی با توجه به روش غربالگری و پس از حذف مشاهدات غیر قابل قبول (بر اساس معیارهای جدول ۳-۱) برابر با ۱۱۶ شرکت می باشد.

جدول ۳-۱ تعداد شرکت ها پس از غربالگری

ش	رح	تعداد
۱	تعداد شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران	۵۰۶
۲	تعداد شرکتهایی که در قلمرو زمانی پژوهش از بورس برون رفت داشته اند	(۷۶)
۳	تعداد شرکتهایی که در قلمرو زمانی پژوهش سال مالی آنها به ۱۲/۲۹ ختم نمی شوند	(۹۱)
۴	تعداد شرکتهایی که در قلمرو زمانی پژوهش سال مالی تغییر داده اند	(۵۶)
۵	تعداد شرکتهایی که در قلمرو زمانی پژوهش به امور سرمایه گذاری و واسطه گری مالی اشتغال دارند	(۷۹)
۶	تعداد شرکتهایی که در قلمرو زمانی پژوهش بیش از ۳ ماه وقفه معاملاتی داشته اند	(۵۲)

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

کتابخانه ملی

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCII-conf.ir

۳۶	شرکتهایی که اطلاعات مورد نظرشان در دسترس نبوده است
۱۱۶	تعداد شرکت های مورد بررسی

روش ها و ابزار گردآوری اطلاعات:

اطلاعات نظری و یافته‌های تحقیقات پیشین و داده‌های مورد نیاز تحقیق به صورت دقیق از منابع ثانویه گردآوری می‌گردد. برای گردآوری اطلاعات در مورد ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق و فرمول‌های استخراج متغیرهای تحقیق از روش کتابخانه‌ای استفاده می‌شود. داده‌های آماری مرتبط با فرضیه‌های تحقیق با استفاده از روش اسناد و مدارک سازمانی از صورت‌های مالی شرکت‌ها استخراج و با توجه به فرضیه‌های تحقیق، داده‌های متغیرها از اطلاعات بدست آمده محاسبه شده است. با توجه به اینکه اطلاعات و داده‌های گردآوری از اسناد حسابرسی شده استخراج می‌گردد و در تبدیل آنها از فرمول‌هایی استفاده می‌شود که در جامعه علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد، در نتیجه می‌توان ادعا نمود که وسیله اندازه‌گیری دارای اعتبار خواهد بود. با توجه به اینکه در محاسبه شاخص‌های مورد مطالعه از فرمول‌های خاصی استفاده می‌شود که به عنوان ابزار استاندارد جهانی محسوب می‌شوند و طبق اسناد موجود در ادبیات و پایه‌های نظری مختص اندازه‌گیری آن صفات محسوب می‌شوند، بنابراین از این دیدگاه می‌توان به روایی وسیله اندازه‌گیری اطمینان حاصل کرد.

بنابراین، داده‌های مورد نیاز این پژوهش از طریق بانک‌های اطلاعاتی رایانه‌ای و مراجعه به کتابخانه سازمان بورس و اوراق بهادار و استفاده از نرم افزار ره‌آورد نوین و مراجعه به وب سایت سازمان بورس و اوراق بهادار جمع‌آوری خواهد گردید. همچنین صورت‌های مالی شرکت‌ها شامل ترازنامه، صورت جریان وجوه نقد و یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی در پایان هر سال مالی (۲۹ اسفند ماه) به عنوان ابزار تحقیق مورد استفاده قرار گرفته است.

۵- مدل و نحوه اندازه‌گیری متغیرها:

به منظور تحلیل فرضیه‌های تحقیق مطابق با پژوهش خوانگ و همکاران (۲۰۲۲)، مدل کمی تحقیق به قرار زیر خواهد بود:

$$RSISTENCE_{i,t} = \theta_0 + \theta_1 EM_{i,t} + \theta_2 RM_{i,t} + \theta_3 BOARDSIZE_{i,t} + \theta_4 BOARDINI_{i,t} + \theta_5 OWN_{i,t} + \theta_6 SIZE_{i,t} + \theta_7 DEBT_{i,t} + \theta_8 GRW_{i,t} + \epsilon_i$$

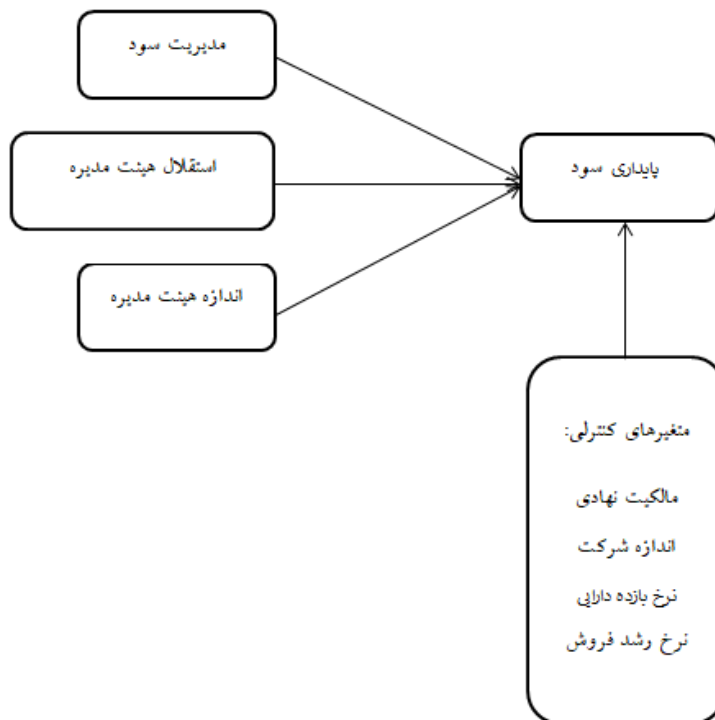
بدین ترتیب مدل مفهومی تحقیق نیز به قرار زیر خواهد بود:

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCI-conf.ir

نمودار ۱-۳: مدل مفهومی تحقیق

۶- تجزیه و تحلیل آماری :

آمار توصیفی

در این واکاوی در راستای بررسی آمار توصیفی، با استفاده از مولفه‌های آمار توصیفی نظیر بیشینه، کمینه، میانه، میانگین و انحراف معیار، نسبت به تبیین پراکندگی داده‌ها بحث شده است. مقدار و حدود میانگین داده‌ها، نشان‌دهنده میانگین کلیه داده‌های شرکت‌های نمونه در طی ۵ سال بازه تحقیق است. لازم به ذکر است، میانه، مؤید این مسئله است که نیمی از اطلاعات و داده‌ها پایین‌تر از آستانه میانی مجموعه داده‌ها و نیم دیگر بالاتر از قسمت میانی مجموعه داده‌ها هستند.

جدول ۱-۴: شرح آمار توصیفی داده‌ها

متغیر	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار
پایداری سود	۰/۳۴	۰/۲۲	۴/۸۰	۰/۰۰۰۴	۰/۴۹
اندازه هیئت مدیره	۵/۰۸	۵	۷	۵	۰/۳۹
استقلال هیئت مدیره	۰/۴۴	۰/۴	۰/۸	۰/۲	۰/۱۹
مدیریت سود فرصت طلبانه	۰/۱۸	۰/۱۲	۰/۸۶	۰/۰۰۳	۰/۲۹
مدیریت سود واقعی	۰/۳۳	۰/۱۰	۰/۸۹	-۰/۶۲	۰/۴۹
مالکیت نهادی	۰/۵۸	۰/۵۲	۰/۷۷	۰/۰۹	۰/۲۰

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه تخصصی مدیریت صنعتی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCI-conf.ir

اندازه شرکت	۶/۲۳	۶/۰۸	۸/۱۴	۴/۴۰	۰/۶۶
بدهی	۰/۵۲	۰/۴۳	۰/۶۹	۰/۲۶	۰/۴۴
نرخ رشد فروش	۰/۲۴	۰/۱۷	۵/۴۰	-۰/۸۹	۱/۲۳

آماراستنباطی

بررسی مانایی متغیرهای تحقیق

بطور کلی یک فرآیند تصادفی هنگامی پایا نامیده می‌شود که میانگین و واریانس آن طی زمان ثابت باشد و مقدار کوواریانس بین دو دوره زمانی، تنها به فاصله یا وقفه بین این دو دوره بستگی داشته و ارتباطی به زمان واقعی محاسبه کوواریانس نداشته باشد (گجراتی، ۱۳۷۸). زمانی که متغیرها ناپایا یا دارای ریشه واحد هستند، فرآیند تکنیک اقتصاد سنجی مرسوم ممکن است مناسب نباشد زیرا تخمین رگرسیونی منجر به برآوردهای تورش دار و گمراه کننده می‌شود (انگل و گرنجر، ۱۹۸۷).

پیش از اقدام به برآورد مدل‌های مورد مطالعه، اجتناب ناپذیر است که مسئله مانا بودن متغیرهای مطالعه مورد آزمون قرار گیرد. برای این هدف روشها و شاخص‌های متنوعی وجود دارد که از اصلی‌ترین این آزمون‌ها می‌شود آزمون همبستگی تصویر، شاخص کیو و آزمون‌های ریشه واحد را نام برد. در این مطالعه از یکی از مشهورترین آزمون‌ها به منظور بررسی مانایی که عمدتاً برای داده‌های پانلی استفاده می‌شود یعنی آزمون لوین، لین و چو (LLC) بهره گرفته می‌شود. نتایج ناشی از اجرای آزمون لوین، لین چو در جدول ۴-۲ نمایش داده شده است.

جدول ۴-۲: بررسی وضعیت مانایی متغیرها

متغیر	آماره آزمون	احتمال	نتیجه نهایی
تداوم سود	-۲۳/۱۶	۰/۰۰۰۰	ماناست
اندازه هیئت مدیره	-۱۷/۰۱	۰/۰۰۰۰	ماناست
درصد استقلال هیئت مدیره	-۵۰/۱۱	۰/۰۰۰۰	ماناست
مدیریت سود فرصت طلبانه	-۴۲/۱۶	۰/۰۰۰۰	ماناست
مدیریت سود واقعی	-۵۶/۲۳	۰/۰۰۰۰	ماناست
درصد مالکیت نهادی	-۶۰/۴۰	۰/۰۰۰۰	ماناست
اندازه شرکت (لگاریتم دارایی)	-۷۰/۰۲	۰/۰۰۰۰	ماناست
بدهی	-۵۹/۰۸	۰/۰۰۰۰	ماناست
نرخ رشد فروش	-۴۴/۰۸	۰/۰۰۰۰	ماناست

بدین ترتیب مانا بودن کلیه متغیرها مورد تایید قرار می‌گیرد.

برازش مدل پژوهش و تحلیل نتایج فرضیه‌های پژوهش

در پی حاصل شدن اطمینان از برقرار بودن شرایط مورد قبول به لحاظ آماری درباره داده‌های استفاده شده در این مطالعه، به تخمین مدل این پژوهش اقدام شده است. در این زمینه آزمون‌های مورد نیاز و لازم الاجرا انجام شدند که در ادامه این فصل به ترتیب بیان می‌شوند.

برازش مدل پژوهش و اجرای آزمون‌ها و شاخص‌های لازم

با لحاظ کردن این مسئله که داده‌های این مطالعه از نوع تابلویی یا همان ترکیبی هستند، به منظور کشف ضرایب متغیرها لازم است که با اجرای دو آزمون لیمر و متعاقب آن آزمون هاسمن نسبت به تعیین الگوی کار اقدام شود. در گام نخست آزمون لیمر انجام می‌شود که بر اساس اصول آماری فرضیه‌های آزمون لیمر اینگونه بیان می‌شوند:

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

گروه آموزشی کاربردی، پژوهشی و تربیتی متقارن

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCI-conf.ir

H_0 = الگوی تاثیرات مشترک (داده های ترکیبی)

H_1 = الگوی تاثیرات تصادفی (داده های پانلی)

آنچه از اجرای این آزمون بر روی مدل تحقیق به دست آمده است در جدول ۴-۳ نمایش داده شده است.

جدول ۴-۳: نتایج اجرای آزمون لیمر

آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه نهایی
۱/۹۵	۰/۰۰۰	فرض یک تایید می شود

با در نظر گرفتن این مسئله که فرض صفر رد شده و فرض مقابل آن تایید شده است، به جهت تعیین تکلیف برای استفاده از یکی از دو الگوی اثرات ثابت تصادفی و اثرات ثابت، ضرور دارد تا آزمون هاسمن پیاده شود. دو فرضیه این آزمون نیز اینگونه بیان می شوند:

H_0 = الگوی تاثیرات ثابت تصادفی

H_1 = الگوی تاثیرات ثابت

آنچه از اجرای این آزمون بر روی مدل تحقیق به دست آمده است در جدول ۴-۴ نمایش داده شده است.

جدول ۴-۴: نتایج اجرای آزمون هاسمن

آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه نهایی
۲۲/۱۲	۰/۰۰۳۰	فرض یک تایید می شود

در مجموعه آنچه از اجرای دو آزمون هاسمن و لیمر می توان برداشت کرد (با عنایت به آنکه در آزمون هاسمن نیز فرض صفر رد شده است)، الگوی اثرات ثابت به عنوان مطلوب ترین الگوی برازش مدل برگزیده و تعیین می گردد.

با مشخص شدن وضعیت الگوی داده ها، نیاز به تایید نیکویی برازش در قالب آزمونها و شاخص های نیکویی سنجی است. به عنوان اولین آزمون به مسئله بروز پدیده ناهمسانی واریانس در قالب استفاده از آزمون ال ام آرچ پرداخته شده است که نتایج حاصله از اجرای این آزمون در نرم افزار ایویوز در جدول ۴-۵ نمایش داده شده است.

جدول ۴-۵: بررسی مسئله همسانی واریانس باقیمانده مدل

نام شاخص	آماره	سطح معناداری	وضعیت نهایی
کای ۲	۰/۴۳	۰/۵۰۱۹	وجود همسانی واریانس تایید می شود

بدین ترتیب با در نظر گرفتن اینکه فرض یک این آزمون رد و فرض مقابل یعنی فرض صفر تایید شده است می توان دریافت که پدیده همسانی واریانس مورد تایید است و در نتیجه روش برازش مدل OLS یا همان حداقل مربعات معمولی خواهد بود. نتیجه اجرای برازش با امتد OLS در جدول ۴-۶ نمایش داده شده است.

جدول ۴-۶: نتیجه پایانی برازش مدل

(متغیر وابسته: تداوم سود)

متغیر	ضرایب متغیرها	آماره تی	سطح معناداری
-------	---------------	----------	--------------

آدرس دبیرخانه: اردبیل، شهرک کارشناسان، بالاتر از میدان وصال، خ مدیریت، مرکز آموزش علمی و کاربردی سازمان مدیریت صنعتی

تلفن تماس: ۰۹۰۳۳۸۴۵۱۶۷

Mci-conf.ir

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCII-conf.ir

عرض از مبدا	-۰/۲۰	-۲/۲۸	-۰/۲۲۹	وی آی اف
اندازه هیئت مدیره	۰/۰۳	۰/۴۹	۰/۶۴۰۳	۱/۰۱
استقلال هیئت مدیره	۰/۲۰	۱/۹۸	۰/۰۳۴۹	۱/۰۳
مدیریت سود (فرصت طلبانه)	۰/۱۲	۲/۲۰	-۰/۰۱۲۲	۱/۰۶
مدیریت سود (واقعی)	۰/۲۶	۳/۸۹	-۰/۰۰۰۹	۱/۰۳
مالکیت نهادی	-۰/۱۶	-۱/۹۵	-۰/۰۲۷۲	۱/۰۴
اندازه شرکت	۰/۰۷	۱/۰۶	-۰/۲۳۱۹	۱/۰۳
بدهی	-۰/۲۳	-۲/۱۴	-۰/۰۱۴۹	۱/۱۱
نرخ رشد فروش	۰/۱۴	۳/۱۷	-۰/۰۰۲۹	۱/۰۵
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۴۶			
آماره اف (فیشر)	۳/۴۹			
سطح معناداری آماره اف (فیشر)	۰/۰۰۰			
شاخص دوربین واتسون	۱/۹۶			

عدد آماره فیشر و همچنین مقدار سطح معناداری این آزمون که به ترتیب معادل ۳/۴۹ و ۰/۰۰۰ می‌باشند، حکایت از آن دارد که مدل از کفایت کلی مطلوبی برخوردار است. همچنین می‌توان دید که معیار دوربین واتسون در منطقه مجاز ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد که این موضوع نشان از عدم وجود خودهمبستگی پیاپی در خطای برآورد مدل دارد. در نهایت با بررسی شاخص وی آی اف هم می‌توان دریافت که احتمال وجود همخطی بین متغیرهای مستقل بسیار ضعیف (منتفی) است.

۷- خلاصه نتایج فرضیه های تحقیق:

این پژوهش تلاش داشته است تا تاثیر چهار متغیر مدیریت سود (واقعی و فرصت طلبانه)، اندازه هیئت مدیره و استقلال هیئت مدیره را بر تداوم سود شرکتها را مورد مطالعه قرار می‌دهد. نتایج به دست در ادامه مورد بحث قرار میگیرد.

بررسی نتیجه فرضیه اول و دوم: مدیریت سود (فرصت طلبانه و واقعی) تاثیر مثبت و معناداری بر تداوم سود دارد.

آنچنان که در فصل پیش نیز دیده شد، نتیجه به دست آمده نشان می‌دهد که مدیریت سود در هر دو شکل فرصت طلبانه و واقعی تاثیر مثبت و معناداری بر تداوم سود دارد. بدین معنا که افزایش سطح مدیریت سود در قالب هر یک از اشکال واقعی و اقدام تعهدی اختیاری، در شرکتهای فعال در بازار سرمایه کشور به تداوم بیشتر سود منجر خواهد شد.

مدیریت سود فرآیندی است که در آن مدیران شرکتهای تمایل دارند تا سود به دست آمده را مطلوب و مطابق با استاندارد قابل قبولی گزارش نمایند. این فرآیند که همراه با کنترل اقدام تعهدی اختیاری و یا دستکاری در فعالیت های واقعی صورت می‌گیرد، در واقع مکانیزمی است مطابق با خواسته های مدیران برای کنترل سود. در واقع مدیرانی که مبادرت به مدیریت سود می‌کنند تمایل دارند تا سودی مطلوب و پایدار را گزارش نمایند تا نشان از عملکرد مطلوب آنها در طول دوران تصدی شغلی شان داشته باشد. بنابراین انتظار می‌رود در چنین شرکتهایی هموارسازی سود بیش از سایر شرکتهای به وقوع بپیوندد.

یافته های این بخش تحقیق را می‌توان همسو با نتایج مطالعات کرمی و همکاران (۱۳۹۰) و کلانتری (۱۴۰۰) دانست.

بررسی نتیجه فرضیه سوم: استقلال هیئت مدیره تاثیر مثبت و معناداری بر تداوم سود دارد.

همچنین همانگونه که در فصل پیش دیده شد، نتیجه به دست آمده نشان می‌دهد که استقلال هیئت مدیره نیز تاثیر مثبت و معناداری بر تداوم سود دارد. بدین معنا که با افزایش استقلال هیئت مدیره در شرکتهای فعال در بازار سرمایه کشور تداوم سود بیشتری مورد انتظار است.

یافته های این بخش از تحقیق اگرچه همراستا با نتایج بخش قبلی و فرضیه اول تحقیق است اما می‌تواند معنایی کاملاً مغایر با آن داشته باشد. یافته این بخش از تحقیق مؤید این مسئله است که شرکتهایی با نسبت بالاتر مدیران غیرموظف در ترکیب هیئت مدیره خود، از استقلال رای بالاتری برخوردار هستند. در

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

چنین شرکتهایی کنترل مدیران اجرایی به نحو مطلوبی انجام می‌شود و مشاوره‌ها و سیاست‌گذاریها به نحو مناسبی صورت می‌گیرد. در نتیجه می‌توان انتظار داشت که چنین شرکتهایی عملکرد مطلوبی داشته و در نتیجه در حوزه سودآوری از ثبات و پایداری مناسبی برخوردار باشند. در مقام مقایسه، یافته‌های این بخش تحقیق را می‌توان همسو با نتایج مطالعات محبی حسن آبادی و یزدانی (۱۳۹۷) و کوئیب و آلمولهیم (۲۰۱۹) دانست. بررسی نتیجه فرضیه چهارم: اندازه هیئت مدیره فاقد تاثیر معنادار بر تداوم سود است. و در نهایت بخش انتهایی یافته‌های این پژوهش نشان داده است که اندازه هیئت مدیره تاثیر معناداری بر تداوم سود ندارد. اساساً هیئت مدیره شرکتها به عنوان یکی از اساسی‌ترین ارکان تصمیم‌گیری شرکتها، وظیفه خطیری در زمینه سیاست‌های اساسی شرکتها که منجر به سودآوری بهتر شرکتها می‌شود دارد. اعضای هیئت مدیره با اتخاذ تصمیمات مهم و کلان و همچنین نظارت بر عملکرد مدیران اجرایی نقشی حیاتی در بهبود عملکرد شرکت متبوع خویش دارند.

منابع

- آذر، عادل. منصور مومنی. (۱۳۸۹). «آمار و کاربرد آن در مدیریت»، جلد اول، چاپ چهاردهم، انتشارات سمت، تهران.
- آقایی، محمدعلی، آذر، عادل و جوان، علی اکبر (۱۳۹۱)، بررسی رابطه جایگزینی دستکاری فعالیت‌های واقعی و اقلام تعهدی اختیاری، پژوهش‌های حسابداری مالی، سال چهارم، شماره ۲، شماره پیاپی (۱۲)، صص ۴۰-۱۹
- ابراهیمی، ابراهیم؛ ربیعی، حامد و ایزدپور، مصطفی (۱۳۹۰)، بررسی ارتباط بیه دست کاری فعالیت های واقعی و بازده آتی سهام، پژوهش های حسابداری، شماره ۲، صص ۱۷۲-۱۵۱
- اسکات، ویلیام. (۱۳۸۸). تئوری حسابداری مالی، علی پارسائیان، جلد اول، تهران، ترمه
- پانتر (۱۳۹۱). مدیریت ریسک و تامین مالی، ترجمه: هادی اصل سرای و محمى حسن، تهران: پژوهشکده بیمه.
- ثقفی، علی و عرب مازار یزدی، مصطفی. (۱۳۹۰). "کیفیت گزارشگری مالی و ناکارایی سرمایه گذاری"، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی، سال دوم، شماره چهارم، صص ۲۰-۱
- حافظ نیا، محمد رضا و سرمد، غلامعلی. (۱۳۸۱). «مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی»، تهران، انتشارات سمت.
- خانی، عبدالله. صادقی، محسن. محمدی هوله سو، مهراج. (۱۳۹۲). تاثیر هزینه های تحقیق و توسعه بر بازده سهام شرکت های داروسازی فعال در بورس اوراق بهادار تهران. شماره ۲۱. صفحات ۱۵۳ تا ۱۷۴.
- خواجوی، شکرالله، میمند، مهدی (۱۳۹۴)، رابطه بین کیفیت حسابرسی و مدیریت سود با هدف دستیابی به آستانه‌های سود، مجله دانش حسابداری، سال ششم، شماره ۲، صص ۵۶-۲۹
- راس، استغاف. (۱۳۹۱). مدیریت مالی نوین، علی جهانخانی و مجتبی شوری، جلد اول، تهران، انتشارات سمت
- رمضان احمدی، محمد و درسه، سید صابر (۱۳۹۵)، بررسی تاثیر دستکاری فعالیت های واقعی و مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی بر خطر سقوط قیمت آتی سهام، پژوهش های تجربی حسابداری، سال ششم، شماره ۲۱، صص ۱۸۴-۱۵۳
- ریاحی بلکویی، احمد. (۱۳۹۱)، تئوریهای حسابداری، علی پارسائیان، تهران، ترمه
- سجادی، سید حسین؛ حاجی زاده، سعید و نیک کار، جواد. (۱۳۹۱). "تاثیر هزینه های نمایندگی و کیفیت گزارشگری مالی بر ریسک سرمایه گذاری در شرکت های بورسی"، مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۹، شماره ۳، صص ۴۲-۲۱
- سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس و حجازی، الهه. (۱۳۹۰). «روش های تحقیق در علوم رفتاری»، چاپ بیست و یکم، انتشارات آگه، تهران.
- سوری، علی. (۱۳۸۹). اقتصاد سنجی، چاپ اول، نشر فرهنگ شناسی، تهران.
- شباهنگ، رضا. (۱۳۸۴). مدیریت مالی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی. چاپ هشتم، جلد اول و دوم.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

عرب صالحی، مهدی؛ باری، سمانه و بهشور، اسحاق (۱۳۹۷)، بحران مالی جهانی و مدیریت سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، شماره ۳۶، صص ۷۳-۸۷

فخاری، حسسین؛ محمدی، جواد و حسن نتاج کردی، محسن (۱۳۹۴)، بررسی اثر ویژگیهای کمیته حسابرسی بر مدیریت سود از طریق اقلام واقعی، مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۴۶، صص ۱۴۶-۱۲۳

فروتن، امید، خلیلی محسن (۱۳۹۴)، ارتباط بین حاکمیت شرکتی و عملکرد شرکت بر اساس رگرسیون فازی، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، شماره ۲۵، صص ۱۳۹-۱۲۱

قاسمی، علی؛ نیکبخت، محمدرضا و ایمانی، محمد (۱۳۹۴)، تاثیر بیش اطمینانی بر نوسانات بازده غیر عادی سهام، فصلنامه مطالعات مدیریت و حسابداری، دوره ۱، شماره ۱، صص ۶۳-۵۴

قالیباف اصل، حسن، رضایی، فاطمه (۱۳۸۷)، بررسی ترکیب هیئت مدیره بر عملکرد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات مالی، شماره ۲۳، صص ۳۳-۲۱

کاشانی پور، محمد، کریمی، حسن، (۱۳۹۴)، بررسی ارتباط بین ساختار هیأت مدیره و مالکیت شرکت با

Arayssi, M.; Jizi, M.; Tabaja, H.H. The impact of board composition on the level of ESG disclosures in GCC countries. *Sustain. Account. Manag. Policy J.* 2020, 11, 137-161. Khoang, N.V.; Rahman, A.A.; Tuan, P.Q. Earnings Management, Board Composition and Earnings Persistence in Emerging Market. *J. sustainability.* 2022, 14, 1061-1076.

Aksu, M., Espahbodi, H., 2016. The impact of IFRS adoption and corporate governance principles on transparency and disclosure: the case of borsa istanbul. *Emerg. Mark. Finance Trade* 52 (4), 1013-1028.

Ashbaugh, H., Daniel, W. C., & Ryan, L. (2006). The effect of corporate governance on firms' credit ratings. *Journal of Accounting and Economics*, 42(1e2), 203e243.

<http://dx.doi.org/10.1016/j.jaccco.2014.08.006>. Bajra, U., Cadez, S., 2017. The impact of corporate governance quality on earnings management: evidence from European companies cross-Listed in the USA. *Aust. Acc. Rev*

Bajra, U., Cadez, S., 2018. Audit committees and financial reporting quality, *Economic Systems*. <https://doi.org/10.1016/j.ecosys.2017.03.002>

Bantleon, U., Bassen, A., D'Arcy, A., Hucke, A., Kohler, A.G., Pedell, B., 2011. Implementation of Article 41 of the 8th EU Directive in the EU member states - impact on internal governance mechanisms. *Int. J. Corporate Gov.* 2 (2), 140.

Bharath, T., J. Sunder, and S. Sunder. 2008. Accounting quality and debt contracting. *The accounting review* 83 : 1-28.

Biddle, G., G. Hilary, and R. Verdi. 2009, how does financial reporting quality relate to investment efficiency?. *journal of accounting and economics* 48, 112-131.

Brown, H. (2011). Board Characteristics and Firm Performance : Evidence from New Zealand. *Hanuku Bathula Faculty of Business Primary Supervisor.*

Callen, J.L., and Fang, X. (2013). "Institutional Investor stability and Crash Risk: Monitoring or Expropriation?" *Journal of Banking & Finance*, 37(8), 3047-3063

Carcello, Joseph V., Hollingsworth, Carl W., Klein, April, Neal, Terry L., 2006. Audit Committee Financial Expertise, Competing Corporate Governance Mechanisms,

Cardilalls, H.B., Lee, E., Walker, M., Zeng, C., 2014. Incentives or standards: what determines accounting quality changes around IFRS doption? *Eur. Acc. Rev.* 24 (1), 31-61.

Chen, F., O. Hope, Q. Li, and X. Wang. 2011. financial reporting quality and investment efficiency of private firms in emerging markets. *The accounting review* 86, 1255-1288.

Cadez, S., Guilding, C., 2008. An exploratory investigation of an integrated contingency model of strategic management accounting. *Acc. Organ. Soc.* 33 (7-8), 836-863

Carcello, Joseph V., Hollingsworth, Carl W., Klein, April, Neal, Terry L., 2006. Audit Committee Financial Expertise, Competing Corporate Governance Mechanisms, and Earnings Management. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=887512>

Črnigoj, M., Verbič, M., 2014. Financial constraints and corporate investments during the current financial and economic crisis: the credit crunch and investment decisions of Slovenian firms. *Econ. Syst.* 38 (4), 502-517.

Cohen, D. A., Dey, A., & Lys, T. Z. (2008). Real and accrual-based earnings management in the pre- and post-Sarbanes-Oxley periods. *The Accounting Review*, 83(3), 757-787.

Dhaliwal, D., Naiker, V., Navissi, F., 2010. The association between accruals quality and the characteristics of accounting experts and mix of expertise on audit

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

وزارت آموزش عالی، تحقیقات علمی و فناوری

مركز آموزش علمی و کاربردی سازمان مدیریت صنعتی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

- committees. *Contemp. Acc. Res.* 27 (3), 787–827. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1911-3846.2010.01027.x>. Dechow, P.M., Sloan, R.G., Sweeney, A.P., 2002. Detecting earnings management. *Acc. Rev.* 70 (2), 193–225. <http://dx.doi.org/10.2307/248303>.
- Dechow, P.M., Kothari, S.P., Watts, L.R., 1998. The relation between earnings and cash flows. *J. Acc. Econ.* 25 (2), 133–168
- Degeorge, F., Patel, J., Zeckhauser, R., 1999. Earnings management to exceed thresholds. *J. Bus.* 72 (1), 1–33.
- Dezort, F.T., Hermanson, D.R., Archambeault, D.S., Reed, S. a., 2002. Audit committee effectiveness: a synthesis of the empirical audit committee literature. *J. Acc. Lit.* 21, 38–75.
- Duong, L., & Evans, J. (2016). Gender differences in compensation and earnings management: Evidence from Australian CFOs. *Pacific-Basin Finance Journal*, 40, 17–35.
- Dhaliwal, D., Naiker, V., Navissi, F., 2010. The association between accruals quality and the characteristics of accounting experts and mix of expertise on audit committees. *Contemp. Acc. Res.* 27 (3), 787–827.
- Daniel, N. D., D. J. Denis, and L.Naveen. 2002. Sources of financial flexibility : Evidence from cash flow shortfalls . working paper . purdue university .
- Dechow, p., and I. Dichev. 2002. The quality of accruals and earnings : The role of accrual estimation errors . *The accounting review* 77,35-59 .
- Fama, A., & Jensen, R. (1983). A survey of corporate governance. *Journal of Finance*, 52, 737–783.
- Jensen, M. & M. Meckling (1976). “Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure”. *Journal of Financial Economics*, Vol. 3, 305–360
- Francis, J., R. Lafond, P. Olsson, and K. Schipper. 2004. Cost of equity and earning attributes. *The accounting review* 79, 967-1010.
- Hall, B., and J. Learner. 2010. The financing of research and development and innovation . *Handbook of the economics of innovation*, 610-638.
- Hayes, R.M., 2014. Discussion of Audit committee financial expertise and earnings management: the role of status by Badolato, Donelson, and Ege (2014). *J. Acc. Econ.* 58 (2–3), 231–239
- Hooper, V., Sim, A.B., Uppal, A., 2009. Governance and stock market performance. *Econ. Syst.* 33 (2), 93–116.
- Jensen, M., and W. Meckling. 1976. Theory of the firm : Managerial behavior , agency costs and ownership structure . *Journal of financial economics* 3 , 305-360 .
- Khuong, N., Rahman, A. A., Thuan, P. & Liem, N. (2022). Earnings Management, Board Composition and Earnings Persistence in Emerging Market, *sustainability*, 14:403-418
- Kothari, S.P., S. Shu, and P. Wysocki. 2009. Do managers withhold bad news ? *Journal of accounting research* 47, 241-276 .